

Синаксар

у недељу светих 318 богоносних Отаца окупљених на Првом сабору у Nikeји

Стих: Изабрана и сабрана светила, као сјајни просветлите својим зрацима мисли моје;

Стих: Арије је од ове славе Божије одстрањен.

У овај дан, у седму недељу по Пасхи, празнујемо Први васељенски сабор триста осамнаест отаца у Nikeји, а из следећег разлога:

Господ наш Исус Христос обукао се у тело и тиме ради нас извршио сав неизрециви домострој спасења. Затим се поново подигао ка престолу Очевома.

Ови свети оци хтедоше да покажу да је заиста Син Божији постао човек и то потпуни човек. Као такав узнео се и као Бог сео са десне стране Очеве славе на висинама.

Овај сабор светих отаца проповедао је и исповедио Христа као јединосушног и исте славе као што је и Бог Отац. Тим речима установили су данашњи празник после славног вазнесења. Сабор толиких отаца потврдио је и исповедио Христа као у телу узнесеног истинитог Бога и у телу потпуног човека.

Овај сабор је одржан у време цара Константина Великог. Двадесете године његовог царевања престао је прогон хришћана. Овај велеславни цар Константин је прво владао Римом, а затим је себи истоимени град сазидао.

Године пет хиљада осамсто тридесет и осме почеше спорови око Арија.

Овај Арије беше из Либије, а дошао је у Александрију и постао ђакон свештеномученика Петра Александријског. Арије је почео хулно учење против Сина Божијег, да је он створење и да није исте суштине са Богом и да је далеко од божанске природе, зло говорећи о Премудрости и Речи Божијој. Тако се Арије уподобио Савелију злочестивом,

исповедајући да је Бог једно лице и једна ипостас, а да се Божанство некада као Отац показује, некада као Син а некада као Дух Свети.

Због овакве хуле Аријеве, велики Петар га је одлучио од свештеничког чина, јер је имао виђење Христа као младенца на светом жртвенику обученог у подерану ризу. Господ је казао Петру Александријском да му је ризу подерао Арије.

Када је Ахила примио Александријску патријаршију после Петра, на обећање Аријево да неће даље овако учити поново га је вратио у клир и поставио га за презвитера и за учитеља у Александрији.

Када је Ахила скончао, постао је Александар патријарх и дознао је за велико хулно Аријево учење. Изопштио је Арија из Цркве и саборски га осудио, као што вели Теодорит, јер је говорио о претварању Христових природа и да је Христос примио безумно и бездушно тело.

Арије је многе своје злом учењу привео. Записано је да су то учење усвојили Јевсевије Никомидијски, Павлин Тирски, Јевсевије Кесаријски и други. Покушао је утицати и на Александра да то прими.

Александар је свуда по целом свету известио о хулама Аријевим и свргавању и многе у праву веру вратио. Црква је била у смутњи и многима који хтедоше примити хришћанство сметале су ове препирке.

Константин Велики је из целог света сакупио оце на сабор и дођоше и путничким колима и на носилима у Никеју, па је и сам цар тамо дошао.

Када су оци почели заседање и сам цар је сео међу њих али не на царски престо, него на неком мање почасном месту.

На Арија је изречена осуда, анатема и на све који су то погрешно учење прихватили. Ови Свети Оци исповедише веру да је Бог-Реч јединосущтан, исте части и сабезпочетан Оцу.

Написано је изложење ове вере у Симболу а дошли су у Симболу до речи „И у Духа Светога Господа”, што је затим Други васељенски сабор допунио.

На Првом васељенском сабору је утврђено и празновање Пасхе када и како треба да тај празник прослављамо, не са Јеврејима, како беше уобичајено из почетка.

Утврђена су и правила за управљање Цркве

Симбол вере је и велики и равноапостолни Константин после свију својим црвеним царским потписом потврдио.

Међу светим оцима било је двеста тридесет и два архијереја, а уз њих и осамдесет и шест свештеника, ђакона и монаха. Укупно свих је било триста осамнаест.

Силвестра римског архијереја и Митрофана из Константиновог града, који је био болестан, представљали су њини делегати.

Ови су познатији оци: Александар Александријски са Атанасијем Великим тада још архиђаконом, Јевстатије Антиохијски и Макарије Јерусалимски, Осија из Кордобе, Пафнутије исповедник, Николај Мироточиви, и Спиридон из Тримитунта који је неког филозофа надмудрио па га затим и крстио након што му је Бога као трисунчаног објаснио.

Усред трајања сабора умрли су у Богу Господу двојица отаца-архијереја. Константин Велики је њих ставио у ковчег усред сабора и чврсто закључао. Али нађе се да су и од ове двојице запечаћене и потписане премудре речи Божије.

На крају сабора почим се и градња царевог града завршила, позвао је Константин Велики ка себи све свете мужеве сабора.

Они су обишли цео град и учинили прописане молитве, те установили да тај град буде царски над осталима и по царевом наређењу посветише га Мајки Бога-Речи.

И тада су се свети оци вратили својим кућама.

Али док још Константин Велики није отишао ка Господу заједно је царевао и чувао скиптар царства са сином Констанцијем.

Тада дође Арије ка цару са речима: Одричем се свега свога учења и желим да се поново сјединим са Црквом. Написао је своја хулна учења и окачио себи о врат испод одеће и у тај хулни запис је руком ударао и говорио да се томе повинује. Цар је то схватио као да се Арије повинуо сабору. Зато цар нареди патријарху Константинопоља да прими Арија.

После Митрофана дошао је за патријарха Александар, који је знао злу нарав Арија и није му веровао па се молио Богу да му јави: да ли је богоугодно да врати Арија у крило Цркве?

Када је дошло време да саслужује са Аријем, патријарх Александар се усрдно молио. У то време је Арије кренуо према цркви и негде код трговачког стуба дошла му је мука у цревима и отишао је у јавни тоалет. Тамо се распао и избацио сву утробу, попут Јуде што се распао, јер је исто и Арије као и Јуда издао Сина одричући му природу Бога Оца и расецајући је и сам се распао и нађоше га мртвог.

Тако се Црква избавила од погубног учења Аријевог.

Молитвама Светих триста осамнаест отаца, Христe Боже наш помилуј нас.Амин!